

Pécsi Ítéltábla

Mf.II.30.002/2021/5. szám

A felperesek:

felperes1 (cím1) I. rendű;

felperes2 (cím2.) II. rendű;

felperes3 (cím3) III. rendű

A felperesek képviselője:

Ügyvédi Iroda (ügyintéző: ügyvéd1, cím4)

Az alperes:

alperes1 (cím5)

Az alperes képviselője:

ügyvéd2 (cím6)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

I. és III. rendű felperesek 17. sorszám alatt

A per tárgya:

Leltárhiányt megállapító határozat hatályon kívül helyezése

Az elsőfokú bíróság:

Kaposvári Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

23.M.70.044/2020/16. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében - helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított és a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint a felperesek és Név boltvezető-helyettes munkavállalóként leltárfelelősségi megállapodást írtak alá az alperessel. Az alperes tulajdonában lévő helység1, cím7. szám alatti ... számú ABC-ben a 2018. november 28. napjától 2018. szeptember 18. napjáig tartó leltáridőszakra ellenőrző leltár felvételére került sor. A leltározásról készült jegyzőkönyv szerint az áruhiány 914.347 forint volt, ebből a forgalmazási veszteség 132.811 forint, így a tényleges leltárhiány 781.536 forintot tett ki.

- [2] Az alperes a 2018. október 19. napján meghozott 159/2018. számú határozatával az I. rendű felperest 781.536 forint, a II. rendű felperest 70.103 forint, a III. rendű felperest 334.341 forint leltárhiány megfizetésére kötelezte. Név boltvezető-helyettest szintén határozattal kötelezte a leltárhiány megfizetésére, aki azt elfogadta, ellene keresetet nem terjesztett elő.
- [3] A felperesek keresetükben a határozat őket érintő rendelkezésének teljes hatályon kívül helyezését és az alperes perköltségben marasztalását kérték. Állították, hogy az alperes megsértette a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 185.§ (1) bekezdés e) pontját a biztonságos őrzés körében, nem vezetett mennyiségi nyilvántartást, csak érték-nyilvántartása volt, amely miatt a hiány valójában meg sem állapítható. A készlethiány ismert oka volt a leltáridőszak nyitó árukészletének megemelése az előző leltáridőszak leltártöbbletével, továbbá az, hogy a boltvezető III. rendű felperes számszakilag téves áruforgalmi kimutatásokat készített. Kifogásolták, hogy a leltározásban olyan személy vett részt, aki utóbb a hiány okának és a munkavállalók felelőssége mértékének a vizsgálatát is végezte. Megítélésük szerint a nyilvántartott árukészlet átadása és átvétele sem volt szabályszerű, mert az átvételhez az alperes nem biztosított mérleget. A leltár eredményét befolyásoló körülményként hivatkoztak arra is, hogy a lejárt szavatosságú selejtezett árukkal a készletérték-nyilvántartást nem csökkentette az alperes.
- [4] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A leltári készlet biztonságos megőrzéséről álláspontja szerint mind az üzlethelyiség kialakításával, berendezésével, mind a munkavállalók munkaidő beosztásának meghatározásával megfelelően gondoskodott; az áruforgalmi jelentések számszaki hibáit az ellenőrzés során a könyvelésben korrigálta; a készletérték-nyilvántartás a helyesen meghatározott nyitó leltári készlet értéken valamint a terhelések és jóváírások pontos elszámolásán alapult, a leltárhiányt a leltározási rend szerint lebonyolította, a teljes leltári készletet érintő leltárfelvétel alapján állapította meg. A lejárt szavatosságú selejtezett árukat nem kellett külön nyilvántartani árukészletet csökkentő tételként, mert azokat a forgalmazási veszteség keretében vette figyelembe.
- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes 2018. október 19. napján kelt 159/2018. számú határozatát az I. rendű felperessel szemben 101.006 forint, a II. rendű felperes tekintetében 63.093 forint, a III. rendű alperes tekintetében 300.907 forint erejéig hatályában fenntartotta, az ezen felüli részében hatályon kívül helyezte. Kötelezte az alperest pervesztessége arányában a le nem rótt eljárási illeték és az állam által előlegezett költség megfizetésére.
- [6] Ítélete indokolásában kifejtette, hogy a felperesek a leltárfelelősségüket kizáró tényezőkre túlnyomó részében alaptalanul hivatkoztak. Az alperes nem mulasztotta el az őrzési kötelezettségét, mert vagyonvédelmi kapuk kiépítésére nem volt köteles, a dolgozók létszámát és beosztását pedig úgy alakította ki, hogy az üzletben a leltárkészlet őrizetlenül ne maradjon. A leltári készlet átadása és átvétele a felperesek részéről szabályszerű volt, a leltárfelvétel a szakértő véleményével igazoltan a leltározási rend szerint került lebonyolításra, és érintette a teljes leltári készletet.
- [7] Elfogadta ugyanakkor a felpereseknek azt a hivatkozását, hogy a lejárt szavatossági idejű árukat az alperes nem selejtezte, illetve azok értékét a leltárnál nem vette figyelembe, annak ellenére, hogy élelmiszerrel is kereskedő boltban egyes áruk a szavatossági idő lejártja miatt a vevők részére már nem árusíthatók, azokat selejtezni kell. Az alperes úgy nyilatkozott, hogy erre figyelemmel alkalmazta a munkavállalók leltárfelelősségét csökkentő forgalmazási veszteséget 0,22% mértékben, amely elszámolási mód azonban az elsőfokú bíróság szerint téves volt. A leltározási szabályzat 5.32. pontja szerint ugyanis a forgalmazási veszteség az áruk természetes mennyiségi csökkenésének (csorgás, csepegés, porlás, száradás) és a kereskedelem, vendéglátás, az áruk kezelésével együtt járó veszteség fedezete. A lejárt szavatosságú árukból eredő készlethiány oka ismert, ezért az Mt. 183.§ (1) bekezdése alapján nem minősült leltárhiánynak, mert az csak az értékesítésre, forgalmazásra vagy kezelésre

szabályszerűen átadott és átvett anyagban, áruban (leltári készlet) ismeretlen okból keletkezett, a természetes mennyiségi csökkenés és a kezeléssel járó veszteség mértékét – a forgalmazási veszteséget – meghaladó hiány lehet. Figyelemmel arra, hogy az alperes a lejárt szavatosságú árukat nem tartotta nyilván, bírői mérlegeléssel állapította meg, hogy az alperes által megállapított leltárhiány 10%-a a lejárt szavatosságú áruk értékéből keletkezett, ezért az alperes határozatát részben hatályon kívül helyezve a felpereseket terhelő leltárhiány összegét 10%-kal csökkentette, és az ezt meghaladó összegre tartotta fenn hatályában.

- [8] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. és III. rendű felperesek fellebbeztek, amelyben annak megváltoztatását és keresetük maradéktalan teljesítését, a kártérítési határozat őket érintő részének teljes hatályon kívül helyezését, valamint az alperes perköltségben marasztalását kérték. Fellebbezésükben a Pp. 369.§ (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörben kérték az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetések levonását, és a tények másként minősítését. Megsértett jogszabályhelyként az Mt.182.§ (2) bekezdés c) pontjára, 183.§-ára és 187.§-ára, valamint 6.§-ára hivatkoztak. Jogi érvelésük szerint leltárfelelősségük az alperes által megállapított leltárhiányért azért nem áll fenn, mert a leltározás során megállapított áruhiány teljes egészében a megfelelő adminisztráció nélkül elvégzett selejtezések folytán keletkezett, miután az alperes a lejárt szavatosságú áruk értékét az üzlet készleteinek nyilvántartása során nem vonta le a teljes árukészletből. Ezt a hivatkozásukat azzal támasztották alá, hogy a leltáridőszakban a bolt átlagos havi forgalma 6.000.000 forint volt, ehhez mérten a leltár során megállapított készlethiány havi 91.435 forint hiányt jelentett, a bevétel 1,5%-át tette ki, melyből okszerűen levonható az a következtetés, hogy a hiány egésze az áruk egy része szavatossági idejének lejárta miatti selejtezéséből fakadt. E hivatkozás mellett a felelősségüket kizáró további okok közül már csak azzal érveltek, hogy az átvett áruk mennyiségét mérleg hiányában nem tudták ellenőrizni, így azokat nem szabályszerűen vették át. Hangsúlyozták, hogy az ebből eredő hiány nem tartozik a forgalmazási veszteség körébe. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság ítélete indokolásakor megsértette a Pp. 346.§ (5) bekezdését, amikor nem indokolta meg, hogy a szakértői vélemény kiegészítésére irányuló bizonyítási indítványukat miért nem teljesítette.
- [9] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult annak helyes indokaira utalással, kérte továbbá a fellebbező felperesek kötelezését a másodfokú perköltség megfizetésére.
- [10] A fellebbezés nem alapos.
- [11] Az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat betartotta, a szükséges bizonyítást lefolytatta, a másodfokú bíróság sem eltérő jogi következtetések levonására, sem a tények eltérő minősítésére nem látott indokot. Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott döntésével a kifejtett indokokra is kiterjedően egyetértett, azok megismétlése nélkül a fellebbezésben foglalt érvelés kapcsán csupán a következőket emeli ki:
- [12] Az Mt. 187.§-a szerint a felelősség vagy a kártérítés mértékének megállapításánál figyelembe kell venni az eset összes körülményét, így különösen azokat, amelyek a munkavállaló felelősségére kihatnak vagy amelyek a biztonságos és előírászerű kezelést befolyásolhatták, ezen belül a biztonságos őrzésre vonatkozó munkáltatói kötelezettségek teljesítését, továbbá a munkavállaló esetleges távollétének tartamát.
- [13] Az fellebbező felperesek jogi érvelésükben elsődlegesen arra hivatkoztak, hogy a leltár során feltárt készletérték-hiány nem minősül az Mt. 183.§ (1) bekezdése szerinti leltárhiánynak, mert az teljes egészében ismert okból, a lejárt szavatosságú áruk selejtezése folytán keletkezett, miután az alperes a lejárt szavatosságú áruk értékét a készlet-nyilvántartásban nem vette figyelembe. Az elsőfokú bíróság következtetésétől eltérően annak megállapítását kérték, hogy a leltárhiánynak nem a 10%-a, hanem az egésze származik a lejárt szavatosságú selejtezett áruk értékéből.

- [14] Az elsőfokú bíróság azért mérsékelte 10%-kal a leltárhiány összegét, mert az alperes azt a korábbi nyilatkozatát, mely szerint a lejárt szavatosságú áru nem szerepel a készlet-nyilvántartásban megváltoztatta, és beismerte, hogy a lejárt szavatosságú árukról selejtezési jegyzőkönyvet nem készített, az ilyen termékeket a készletből nem tudta kivezetni, ezért azt forgalmazási veszteségként vette figyelembe.
- [15] Az elsőfokú bíróság a perben rendelkezésre álló bizonyítékok és feltárt körülmények Pp. 279.§ (1) bekezdése szerinti helyes mérlegelésével állapította meg, hogy az alperes által a leltárhiányként értékelt készletérték hiány 10%-a ismert okból, a lejárt szavatosságú áruk selejtezési jegyzőkönyvben vagy áruforgalmi jelentésben nem adminisztrált selejtezéséből származik, így nem tekinthető leltárhiánynak. Az elsőfokú bíróság következtetése nem iratellenes, okszerűtlen vagy logikátlan, a rendelkezésre álló bizonyítékokból a másodfokú bíróság sem jutott arra a következtetésre, hogy a hiány egésze, vagy 10%-ot meghaladó része a selejtezett áruk készletből való kivezetésének az elmaradásából származik.
- [16] Az kétségtelen, hogy a leltárelszámolás vizsgálatáról készült jelentés szerint a leltárkor lejárt szavatossági idejű termékeket különítettek el, amelyek a leltárba nem kerültek felvételre. A vizsgálati jelentés és a leltározáskor felvett leltárelszámolási jegyzőkönyv egybevetéséből egyértelműen kitűnik az is, hogy az alperes a leltározási szabályzat 5.31. pontja ellenére az elszámoltatás adminisztrációja során a könyv szerinti készlet megállapításánál nem vette figyelembe selejt áruként a leltárba felvételre nem került lejárt szavatossági idejű termékeket. A felperesek személyes előadásukban, Név boltvezető-helyettes tanúvallomásában azonban nem tett tényelőadást arról, hogy a leltáridőszakban jelentős értékű árut adminisztráció nélkül kiselejteztek volna a szavatossági idő lejártát figyelemmel. Ezen túlmenően sem a felperesek, sem a leltározásnál közreműködő Név1 és Név2 nem számolt be arról, hogy a leltárkor jelentős értékű lejárt szavatossági idejű terméket különítettek volna el. A kiegészítő szakértői vélemény mellékletéből az is kitűnik, hogy a leltáridőszakban az üzlet könyv szerinti készlete csökkentésre került 162.850 forinttal készlets selejtezés miatti jóváírások folytán. Mindezekből okszerűen nem volt levonható az a következtetést, hogy az üzletben a leltáridőszak alatt az alperes által már jóváírt 162.850 forint és az elsőfokú bíróság által mérlegeléssel megállapított 78.153 forint együttes összegénél, 241.000 forintnál nagyobb értékű áru selejtezésére került volna sor úgy, hogy annak adminisztrálása selejtezési jegyzőkönyvvel vagy áruforgalmi jelentéssel teljesen elmaradt.
- [17] A másodfokú bíróság nem értett egyet azzal a fellebbezésben kifejtett jogi érveléssel sem, hogy a munkavállalók leltárhiányért való felelőssége az Mt. 182.§ (2) bekezdés b) pontjában írt feltétel – a leltári készlet szabályszerű átadása és átvétele – hiányában azért nem állapítható meg, mert a könyv szerinti készletben nyilvántartott árukat a leltározási időszakban ugyan az átvevő aláírásával, az egység bélyegzőlenyomatával, valamint ellenőrző bélyeg felhasználásával vették át, de nem állt rendelkezésükre mérleg az áruátvétel során az átvett áru mennyisége megfelelőségének meghatározására. A per adatai szerint az üzletben 4 darab hitelesített mérleg – 3 darab 15 kilogrammig mérő elektromos mérleg, illetve 1 darab 20 kilogrammig mérő hagyományos mérleg – állt rendelkezésre az átvett áruk mennyiségi adatainak ellenőrzésére abban az esetben, ha az a teljeskörű, hiánymentes átvételhez a megfelelő kiserelés, csomagolás hiányában szükségessé válhatott. Erre figyelemmel a fellebbező felperesek megalapozatlanul állították, hogy számukra a támadott határozatok alapjául szolgáló leltárkészlet nem került szabályosan átadásra.
- [18] Mindezek alapján a másodfokú bíróság is úgy ítélte meg, hogy a leltáridőszakban a perbeli üzletnél megállapított 914.347 forint készlet hiányából a 132.811 forint forgalmazási veszteség és a 78.153 forint ismert okból – selejtezés – keletkezett hiány levonása után fennmaradó 703.383 forint az a leltárhiány, amelyért a csoportos leltárfelelősséget vállaló munkavállalók felelőssége fennáll, így az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és az

alperes 2018. október 19. napján kelt 159/2018. számú határozatának a fellebbezésben kért további hatályon kívül helyezésére nem volt indok.

- [19] Az elsőfokú bíróság a felperesek kérelmére a szakértői vélemény kiegészítését elrendelte, ezt követően a felpereseknek a 23.M.70.044/2020/13. számú jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozata szerint további bizonyítási indítványuk nem volt. Bizonyítási indítványt a tárgyalás berekesztésére történt figyelmeztetésekor sem terjesztettek elő, nem volt tehát olyan felajánlott bizonyítás, amelynek mellőzése okáról az elsőfokú bíróságnak a Pp. 346.§ (5) bekezdése alapján a jogi indokolásában számot kellett volna adnia.
- [20] A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét – a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III. 6.) Kormányrendelet 27.§-a és 42.§ (10) bekezdése alapján tárgyaláson kívül eljárva – a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [21] A fellebbezés sikertelen volt, az alperes kérte az ellenérdekű felek másodfokú perköltségben való marasztalását is, de a Pp. 81.§ (1) és (2) bekezdése szerint másodfokú perköltséget nem számított fel. A fél a perköltségigényét csak felszámítás útján érvényesítheti, a bíróság pedig csak akkor rendelkezhet a perköltség felől, ha a fél költségeit a Pp. idézett rendelkezései szerint felszámította. Ennek hiányában a perköltség tárgyában való rendelkezésre akkor sem kerülhet sor, ha a felszámítás nélkül kéri az ellenfél marasztalását. A perköltség összegének meghatározásánál a bíróság ugyanis kötve van a fél által a felszámításban megjelölt költség típusához és annak az ott, számszerűen vagy akár pontos jogszabályi rendelkezésre utalással megjelölt mértékéhez. A Pp. 82.§ (3) bekezdése alapján a felszámítani elmulasztott költséget a fél javára nem lehet figyelembe venni, ebből következően a másodfokú bíróság a másodfokú perköltségről való rendelkezést mellőzte.
- [22] A fellebbező felperesek a Pp. 525.§ (1) bekezdése szerinti munkavállalói költségkedvezményben részesültek, ezért a fellebbezési illeték a Pp. 102.§ (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Pécs, 2021. június 28.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró